

KODIMA

INFO (PÕLLUMAJANDUS ÜHISTU) LEHT

NR. 19

JUUNI 1990

Ajamõtteid

Me püüame määrata oma asendit ajas ja ruumis, poliitiliste rühmituste ja liikumiste keerises. Kas me liigume edasi või seisame paigal, või keerleme koguni ringi? Kas meil on vaba riik? Kes parteidest ja liikumistest esindab meie, maainimeste huve?

Vastuseks ühe noore naise suust kuulnud arvamus: «Kõned ja istungid käivad vanaviisi edasi, ainult lipud on vahetatud». Teiseks: «elu on meile korduvalt kätte näidanud, et Eesti Vabariigi väljakuulutamise oli ainult solidaarsuse akt naabrite suhtes.» Kolmandaks: Jällegi üks mõte omakandi inimeselt — «Huvitav, mitu kesta küll ühel endisel kommunistil peaks olema...»

Need pessimismiga segatud mõtted on tingitud meie elust, kus seni ei ole ainsatki arvestatavat nihet toimunud.

Maainimene teeb vanaviisi tapvat tööd. Toidulaud on veelgi kehvem. Kas tõesti on mõtet rügada, kui meie inimeste toodetud odav liha läheb ladude ja kaupluste tagauste kaudu kooperaatoritele, kes šašlõkina ja suitsusingina müüvad selle 5–6-kordse hinnaga maha, või viivad selle Pihkva ja Novgorodi turule sama kallilt. Oma poes ei jätku kõige olulisemat, vorsti ja lihagi. Kas on vaja ülal pidada ametnike ja riigimeeste hiigelarmeed ja seejuures veel väga kõrgepalgalist, kus sekretäri teenib rohkem kui traktorist, lüpsja või majandi tootmisjuht. Kas tasub olla vaid töötaja, kellelt on ära võetud otsustamise ja tööga toodetud vara õiguspärase kasutamise kontrolli funktsioon, see-ga — peremehe roll. Aga kes kaitseb meie maainimest nii nimetatud «maakonnas» või ka vabariigi ülemnõukogus? Seal viimases, võimu tipus, kiputakse meile ka lausa liiga tegema. ÜN bolševistlikult meelestatud saadikud, nagu A. Ristkok, samuti põllumajandusministeeriumi juhid kutsuvad 1940-nda aasta 23. juuni Riigivolikogu seaduse põlistamisele — maa jäägu rahva —

s. t. ju tegelikult riigi omandiks. Seda ta on olnud ju tänini. Mis sellest aga tootmises välja on tulnud, teame kõik.

Veel imelikum on aga asjaolu, et kaubanduses, teeninduses, käsitööstuslikus ja tööstuslikus tootmises tahetakse üle minna eraomandile. Seega maainimene on endiselt paisatud halvemasse olukorda õiguslikus, sotsiaalses ja majanduslikus mõttes. Eesti Komitee toetab 16. juuni 1940. a. seisu taastamist (viimane päev enne Vene okupatsiooni), s.t. endise taluomandi taastamist koos pärandamis- ja pärimisõigusega.

Turumajandusele s.t. eraomandile rajatud ühiskonnas peaks juriidiliselt lahendatav olema ka selline seis, kui vahepeal endise omaniku maale on rajatud majapidamine, tootmishooned, teed vms. Kui rahaline kompensatsioon endist peremeest ei rahulda, on viimasele võimalik eraldada selline maavaldus, millele puudub pretendent. Ja viimane võimalus — õiglase kohus langetab õiglase otsuse.

Teine eesti rahvale valus küsimus on kodakondsuse küsimus. Eesti kodanike komitees registreerimine oli juriidiline ja moraalne akt, millega me tõendasime oma õiguse järgsust endise Eesti Vabariigi kodanikuna. Eesti Kongress on **Eesti kodanike** ja seda kodakondsust taotlejate esinduskogu ja õiguslike taotluste kaitsja. ÜN peale selle esindab kõiki, kes elavad meie maal, nagu ka üleliiduliste tehaste töölised ja juhid, sõjavägi. Eesti Kongress kaitseb kodakondsuse andmist õigusliku järjepidevuse alusel, muu-lastel lisaks veel keeleoskus, kultuuritundmine, lojaalsusvanne, paikusus ja. ÜN saadikud pakuvad välja 0-variandi, s.t. kõik, kes siin on sündinud olenemata rahvusest, on EV kodanikud. Pealtnäha huumanne lähenemine. Sisuliselt tähendab see aga kõigile, ka hilismigrantidele tingimusteta kodakondsuse andmist. Veelgi tõsisemat ohtu

migratsiooni suurenemiseks tähendab see tulevikus — rahvusvahelise õiguse alusel on perekondadel võimalik taasühineda, s.t. lähisugulased Venemaa (või NL?) teistest piirkondadest suurendavad ekspertide arvates migrantide voolu veelgi vähemalt 1 miljoni inimese võrra 10–15. a. pärast. Eelnevast võime siis mõista, millest on tingitud tõsine vastasseis ÜN ja EK vahel. RR on ÜN-s juhtpositsioonil, käsutades infokanaleid, levitab kurja laimu EK ja tema liidrite kohta. Me mäletame ju küllalt hästi, et RR **tahtis võimu**. Nüüd **tahab** ta ÜN teatud saadikugruppide kaudu seda võimu põlistada, säilitamaks endiste rajoonide juhtivtöötajate ja neid toetavate rühmituste privileege. Eks see ole vana tõde — teist mustaks määrades püüad ise paremana näida. EK ja tema juhtide tegevuse täpseks analüüsiks puudub objektivne info. Aga selle nn. «kuri-kuulsa» seadusandliku võimu taotluse — mis puudutab tegelikult ainult EV ja **tema kodanike huvide ajaloolise seadusandlikkuse tagamist** — osas tõstetj meelega just samane klapperjaht, nagu valimiste eel KP mustamiseks. Jah, kas meile isiklikult T. Velliste on sümpaatne või mitte, aga praeguse ÜN teatud saadikugruppide kommunistlike seisukohti nägi ta ette küll kui ütles, et uut ÜN ei olekski vaja valida. Vana funktsioneeris samas stiilis.

Tegelikult on kujunemas täiesti reaalne võimalus võimu **resurpeerimiseks** ja kui meis ei jätku talupoja igitarkust ning otsustamiskindlust, läheme lippude kommunistlike tagasi diktatuuri riiki aga seekord oma enese, eesti diktaatori võimu all.

Oma Jumala me oleme troonilt tõuganud ja unustanud, ise püüdnud tema asemele tõusta, aga meile ei ole antud seda tarkust, mis on temal. Ja nii ei oskagi kellegi poole pöörduda, kes annaks meile tarkust ja headust, õiglustunnet ja austust kurjuse ja võimuahnuse, ebaõigluse ja austuse vastu seista. Ja seesama ongi see veelahke, mis kahte leeri Eestis põhimõtteliselt lahutab. Kõigepealt peame võitma kurjuse endas, et ta ei saaks võitmutseta ka meie rahva seas.

ESTER KULAGINA

JUHATUSES ARUTATUST

Detsembris toimunud üldkoosolekul valitud juhatus on kokku tulnud neljal korral. Üldiseks teadmiseks tahaks tuua põhilised küsimused, millised on senini juhatuses arutusel olnud. Meeldetuletuseks panen kirja juhatus liikmed: Väino Rumm, Jüri Mutli, Mati Maiste, Heini Radik, Kaido Elias, Ain Maiste, Tiit Leenurm, Rein Järviste ja Jüri Volmer, kes valiti volikogu koosolekul majandist lahkunud Jüri Pandi asemele.

Seni toimunud juhatus koosolekutel on põhiliseks tööks olnud ühistusiseste normatiivaktide väljatöötamine: töötasustamise põhimäärus, töö sisekorra eeskirjad, individuaalmaade eraldamise eeskiri ning revisjonikomisjoni põhimäärus.

Esimesel juhatus koosolekul sõlmisime lepingu elektrimootorite mähkimise tsehhiga selle rendileandmise kohta.

Juhatuses on läbi arutatud majade soodustustega ostu avaldused. Peale hoonete hindamist inventariseerimisbüroo poolt on ostu-müügi

lepingu lõplikud tingimused paika pandud volikogu koosolekul.

Pidevalt on toimunud uute ühistu liikmete vastuvõtmine. Oleme vastu võtnud kõik avalduse andnud inimesed, kes ühistu moodustamise hetkel majandis töötasid. Ühistu liikmeks saavad olla need kodanikud, kellel on tüne seos ühistuga. Peale nende loomulikult ka majandi pensionärid.

Igal koosolekul on juhatus läbi vaadanud kõik laekunud avaldused kõikvõimalike soovidega ning teinud nende kohta otsuse.

Juhatuses on aru peetud ka ühistu finantsolukorra üle. Arvestades seda, et ühistu rahaline olukord ei ole paranenud, oleme otsinud võimalusi laekumiste suurendamiseks ning ka kulutuste vähendamiseks. Kuna hobuste pidamine sellisel kujul on ebaotstarbekas, otsustasime selle lõpetada ja hobused maha müüa. Samuti tuleb kontrollida liha müüki töötajatele. Selleks kehtestasime kindlad normid, millised peaksid rahuldama meie töötajate vajadusi. Kuna liha müügist saab ühistu otsest kahju, siis ei ole võimalik ühistu poolt toodetud liha müüa ühis-

tus mittetöötavatele inimestele. Seejuures ühistu territooriumil olevate teenindusasutuste töötajad on võrdustatud ühistu töötajatega.

Arvestades seda, et riigi poolt saadavad jõusöödakogused on vähenenud peaaegu poole võrra ning vähenevad veelgi, tuleb meil karpida sea liha tootmist.

Üldise hindade tõusu tõttu kallineb pidevalt põllumajandussaaduste tootmine. Eriti suur hindade tõus on ehituse osas ja see nõuab meilt täpsist kaalumist plaanis olevate ehitusobjektide tellimisel. Suure augu ühistu rahakotti lööb kartulihoolda ehitus, mille lõplikuks maksumuseks koos seadmetega kujuneb 430 tuh. rbl., mis on esialgselt eelarves olnud maksumusest 100 tuh. rbl. võrra kallim. Sellest tuleb käesoleval aastal tasuda ligikaudu 250 tuh. rbl. Ehitamisel on praegu kaks ühepereelamut, millede maksumus kokku tuleb 130 tuh. rbl.

Perspektiivselt on juhatus tegele- nud täiendavate sissetulekuvõimaluste otsimisega. Kõik head ettepanekud on teretulnud!

Ühistu esimees
REIN JÄRVISTE

ONNITLETI LÕPETAJAID

Kodila kooli saalis sooviti «Head teed!» järjekordeste lennule, mis lõpetajate rohkuselt oli kooli kõigi aegade teine.

Aukohtadel istusid Kristiina Alliksaar, Kristi Buht, Erika Juksar, Ellen Juksar, Maire Kaalep, Katrin Kahlo, Argo Lehtsaar, Heiko Lellep, Märt Maiste, Liina Mustonen, Üllar Müts, Maire Osmin, Ülle Pihelgas, Jane Pipar, Andreas Rosenthal, Toivo Tammus, Öne Tislar, Lana Toomvap, Veronika Tõnisson, Veiko Vaiknurm — kokku 20 neidunoormeest ning nende klassijuhataja Jaak Vösa.

Kiitusega lõputunnistuse teenis välja Jane Pipar Alust, kes oli palutud maakonnavalitsusse parimate koolilõpetajate vastuvõtule. Kristiina, Erika, Katrin, Liina, Lana ja Märt said lõputunnistuse, kus hinneteks ainult neljad viied. Kooli poolt sai igauks kingiks raamatu. Tänukirju hea õppimise, töökuuse, spordi, isetegevuse, käsitöö või ravimtaimede eest jätkus pea kõigile. Kooli tänukirja said ka tublimate lõpetajate vanemad ja need, kes ise tublid olnud kooli abistamisel.

Aktusekõne pidas direktor, kes soovis, et kõigil oleks tulevikus oma kodu ja koduõues lillepeenar, et püstitatud eesmärkide saavutamiseks jätkuks eestlase visadust ja jonnit. Oma lõpetajaid õnnitlesid kodumajandite Kodila ja Varbola esindajad. Alu omadele kinkis nende esimene õpetaja algkooli päevilt alles hoitud esimese vihiku. Lõpetajaid õnnitles lastevanemate poolt M. Rosenthal, vanavanemana kõneles J. Metsallik. Liikumisrühma tüdrukud tervitasid tantsuga ja kinkisid lilled aukohal istunud tantsukaaslastele. Luuletusi ja laule õnnitlemistele vahel esitasid Kodilas kooliteed alustanud lõpetajate esimese õpetaja L. Maiste praegused õpilased.

Õnnitleme!

MARTIN PILME	80	1.07.1910
ZINAIDA NAHKUR	70	4.07.1920
ARMILDE SIKK		27.07.1920
ASTA THIGIRAND	65	20.06.1925
BENITA VALTER	60	6.07.1930
EVALD ROOSAAR	50	21.06.1940
VÄINO KALJEND		25.06.1940
MAI LUUKAS		5.07.1940
KALJU PORGAND		19.07.1940
MARE DOMBERG	40	27.07.1950
JÜRI ARTEL	30	17.06.1960

Katrin Allik

Alar Pillart

Õnnitleme abiellumise puhul!
Palju õnneisi teie aknalauale,
palju väikseid jalajälgi teie koduõuele.

Tiia ja Raivo Saarele

Õnnitleme poja sünni puhul!

Õnnitleme kooli lõpetamisel!

Margus Liivrand

Tarvi Mullas

Vigala Kutsekeskkool nr. 29

Jaanus Domberg

Rapla Kaugõppekeskkool

Kaidi Pääbo

Tarmo Allemann

Tõnu Domberg

Rapla Keskkool

AITÄH

tööjuubeli puhul

IVI Vaiknurmele

1. 07. 20 aastat

MEENUTAGEM!

Paljud väikerahvad on kannatanud suurriikide avantüristliku tegevuse ja vallapäätetud sõdade tagajärjel. Nii oli see ka eesti rahvaga. Teises Maailmasõjas ning sellele eelnenud ja järgnenud perioodil. Hukkusid tuhanded meie kaasmaalased, keda ei tohi unustada.

Kuus aastat tagasi paigaldasime mälestuskivi nendele Kodila mees-tele, kes hukkusid sakslaste käe läbi. Vahepeal on ajad muutunud ja oleks ülekohtune jätta jäädvustamata nende inimeste mälestus, kes pidid andma oma elu vastaspool sõdades või mõnel muul juhul vabadust kaitstes nendel rasketel aegadel. Kõigepealt on vaja välja selgitada hukkunute nimed. Selleks palume abj kohalikelt elanikelt. Samuti palume avaldada arvamust mil moel mälestust jäädvustada (kui mälestuskiviga, siis kuhu paigaldada jne.). Piirduksime territooriumiga, mis kuulub Kodila põllumajandusühistule.

Oma mõtetest ja arvamustest palun teatada kirjalikult või telefoni teel (koolis tel. 67 499, kodus 67 471) allakirjutatule või Karl Estrikule (tel. 67 495).

Teie kõigi abile lootma jäädes ja teid ette tänades

A. ALLEMANN

LOVIISE RANDJÄRV

Vastutav toimetaja AILI ASUMETS

Kodila sovhoosi infoleht. Toimetus: 203506 Rapla raj., Kodila skj., tel. 67 436. Tasuta. Trükiarv 300. Maht 0,5 trükipoognat. Tell. nr. 1916 Rapla Trükkikoda, Rapla, Kaldat. 2